

Wracają? Nie wracają? A jeśli wracają to jak sobie radzą? Z życiem, pracą, zmianą otoczenia i realiów? Pytania coraz częściej stawiane przez socjologów rozpoznających zjawisko migracji, stawiają także migracyjni badacze naukowci. Powstają ankiety, pogłębione badania, raporty i w końcu pierwsze, nieśmiałe statystyki.

Działające w Wielkiej Brytanii Stowarzyszenie Polskich Psychologów – Polish Psychologists' Association dołączyło do akcji „diagnozowania” emigracji, na warsztatach zaś wzięto nie tych, którzy wyjeżdżają, ale dla odmiany tych, którzy zdecydowali o powrocie.

Okazuje się bowiem, że choć na powroty wielkiego „boomu” nie ma – rodacy wracają, lub o powrocie myślą. Jest i wielu takich, którzy zdecydowali się na ten krok i teraz stanowią „materiał badawczy” wolontariuszy skupionych wokół PPA, ściślej zaś w projektach Research Unit i Biura Karier. O projekcie BK informujemy na łamach „Dziennika” od kilku tygodni, na naszych łamach socjologowie i psychologowie doradzają jak starać się o pracę, jak przygotowywać do rozmowy z potencjalnym pracodawcą; w końcu jak zaplanować powrót na „ojczyzny łono”. Dziś właśnie o tym ostatnim – dla wielu – aspekcie życia na emigracji rozmawiamy z Emilią Ordzieniewicz – socjologiem, koordynatorką Sekcji Biura Karier.

Na powrót czas!

– W ramach wielu projektów prowadzonych obecnie przez PPA są i takie, w których działają nasi członkowie z zacięciem do pracy quasi-naukowej, badawczej. Research Unit (RU) działa od kilku lat, zajmując się zjawiskami społecznymi. W wyniku jego prac zainicjowano już sporo badań, zaś ich wyniki znajdują się na naszej stronie internetowej. Opiekunem merytorycznym RU jest Członek Rady PPA – dr Magdalena Łuźniak-Piecha – tłumaczka Emilia Ordzieniewicz.

– Wciąż poszukujemy nowych pól badawczych, stąd też pomysł realizacji badania dotyczącego migrantów, którzy zdecydowali o powrocie do kraju. Temat zaciekał nas po jednym z spotkań z cyklu: „12 miast. Wracać, ale dokąd?”, organizowanych w ubiegłym roku przez Poland Street. Brałyśmy udział w spotkaniu z przedstawicielkami władz Warszawy. Wraz z koleżanką zauważyłyśmy wówczas, że naprawdę wielu rodaków planuje powrót. Dało nam to do myślenia, że warto by tę grupę zbadać – opowiada.

Tak powstał kolejny projekt w ramach Research Unit.

Emilia Ordzieniewicz - socjolog

Wracaj z głową

Doradztwo w ramach Biura Karier

E-mail: kariera@polishpsychologistsclub.org

Telefon: w każdy wtorek, w godzinach 20:00-22:00, pod numerem 020 3239 4010.

Bezpośrednio: w co drugą sobotę miesiąca (w godz. 17.00-19.00), w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym na Hammersmith, 238-246 King Street, West London W6 0RF

(konieczna wcześniejsza rejestracja pod adresem e-mail: kariera@polishpsychologistsclub.org)

Badania oparte zostały na ankiecie skierowanej do byłych emigrantów zamieszkujących obecnie różne regiony Polski. Respondenci proszeni byli o wypełnienie ankiety on-line, następnie zaś odbywał się wywiad pogłębiony – e-mailowy bądź telefoniczny z osobami, które wyraziły chęć pomocy w dalszej części badania. W trwającym trzy miesiące badaniu wzięło udział kilkadziesiąt osób.

– Jesteśmy obecnie na etapie analizy danych. Trudno tu jeszcze mówić o wynikach. W oparciu o wiedzę, którą mamy nadzieję uzyskać, zamierzamy pisać artykuły naukowe. Temat jest bardzo gorący w Polsce, wyniki analiz chętnie publikowane – to ze względu na wciąż mało rozpoznane i zdiagnozowane zjawisko emigracji poakcesyjnej. Powstały już, owszem, pierwsze publikacje,

np. prof. Krystyny Iglickiej. Praca prof. Iglickiej budzi jednak sporo kontrowersji. Przyznam, że również do mnie wiele z jej tez nie przemawia. Warto jednak podkreślić, że niezwykle trudno jest o zapewnienie reprezentatywności jakichkolwiek badań nad nową emigracją. Tak naprawdę nieznanym jest bowiem jej rys demograficzny i liczebność. Wskaźniki bardzo się różnią choćby między tutejszym Home Office a polskim GUS-em. To wszystko bardzo utrudnia jakiegokolwiek badania – tłumaczy Ordzieniewicz.

Po pierwsze, tęsknię...

Respondenci biorący udział w badaniach dla PPA byli pytani m.in. o cel wyjazdu i powody powrotu, okres pobytu w Wielkiej Brytanii, wcześniejsze doświadczenia w zamieszkiwaniu obcego

Chcemy pośredniczyć w tym pierwszym kontakcie naszych klientów z polskimi pracodawcami. Ufam, że wielu z szukających zatrudnienia przez PPA może być cennym „nabytkiem” dla pośredników. Warto, by w Polsce rekruterzy wiedzieli, że tu na Wyspach, jest sporo wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników, którzy myślą o kraju i planują do niego powrót – podsumowuje Emilia Ordzieniewicz.

kraju, doświadczenie zawodowe zdobyte poza granicami Polski i poziom znajomości języka angielskiego...

– Chciałyśmy temat badań zawieźć tak, by wyniki można było później wykorzystać do pracy w ramach Biura Karier – podkreśla koordynatorka. – Wyniki zamierzamy zastosować w pracy z klientami. Dotyczy one w głównej mierze kwestii readaptacji Polaków na polskim rynku pracy po powrocie z Wielkiej Brytanii. Ciekawi nas jakie strategie i techniki były wykorzystywane przez emigrantów planujących powrót, co było a co nie skuteczne w poszukiwaniu nowego zatrudnienia – tłumaczy Ordzieniewicz.

Niemale znaczenie ma także przygotowanie do powrotu. Pochopne i nieprzebrane decyzje o wyjeździe podjęte pod wpływem np.

porażki zawodowej poniesionej w zagranicznych realiach nie sprzyjają procesowi adaptacji w kraju. Najlepiej radzą sobie ci, którzy decyzję tę przemyśleli, przygotowania stanowiły u nich pewien proces, częścią którego było poszukiwanie pracy na polskim rynku pracy będąc jeszcze tu – na Wyspach.

– Niemalże czynnikiem decydującym o powrocie wśród naszych respondentów stanowiła rodzina. Jeśli ta znajdowała się w Wielkiej Brytanii – kwestie powrotu nie były już tak oczywiste i zdecydowane. Jeśli jednak na emigracji znajdował się jedyny członek rodziny – chęć powrotu i tęsknota była dużo większa – komentuje socjolog.

– Wśród powodów powrotu do kraju, które najczęściej wymieniano w ankiecie i wywiadach, była większa możliwość rozwoju kariery zawodowej, chęć życia „między swoimi”, w podobnym kręgu kulturowym oraz wspomniana wcześniej tęsknota za bliskimi – wymienia Ordzieniewicz. – Wracamy najczęściej, bo za granicą czujemy się w jakimś stopniu odizolowani, czasami niespełnieni. Choć w badaniach skupiałyśmy się na kwestiach zawodowych, to właśnie aspekty psychologiczne wcześniej czy później pojawiały się, nawet jeśli respondenci nie byli pytani o nie wprost – dodaje.

W kwestiach kariery niektórzy Polacy biorący udział w badaniu podkreślali, że w Polsce łatwiej jest realizować swe zawodowe ambicje, łatwiej awansować i rozwijać się. W większość pytań mieli wykształcenie wyższe.

– Warto jednak podkreślić, że część badanych w Wielkiej Brytanii pracowała w zawodzie, a ich zajęcia nie odbiegały znacznie od uzyskanych w kraju kompetencji – tłumaczy Ordzieniewicz. – Nie wysuwałabym więc wniosku, że to co tu robili w jakimś stopniu degradowało ich, obniżało ocenę etc. Mimo to większe możliwości wciąż były dostrzegane w kraju.

Słowo podsumowania

– Wracać należy z głową. To powinna być przemyślana decyzja, nie podejmowana pod wpływem negatywnych emocji towarzyszących na ogół rozczarowaniu. To nie jest skuteczna strategia – przestrzega Emilia Ordzieniewicz. – Frustracja zwykle pogłębia się jeszcze bardziej w kraju – uzasadnia.

Warto pracy szukać jeszcze będąc na emigracji – pisać CV, listy motywacyjne a nawet umawiać się na rozmowy kwalifikacyjne – czasami jedna podróż tanimi liniami do kraju może owocować nowym zatrudnieniem.

– Co z całą pewnością jest pocieszające, to fakt, że większość naszych respondentów po powrocie do kraju zdobywała pracę w okresie nie dłuższym niż 2-3 miesiące. To czy jest to praca marzeń czy zatrudnienie tymczasowe, to inna kwestia, choć i ta należy do analiz w naszych badaniach – dodaje koordynator.

...

Na podstawie wyników badań Research Unit PPA w najbliższym czasie powstanie kolejny projekt Biura Karier PPA, który będzie zajmował się doradztwem dla osób planujących powrót do kraju. Odpowiedzi respondentów mają posłużyć jako jedno z narzędzi doradczych, w planach jednak jest i miejsce dla polskiego pracodawcy:

– W założeniu planujemy spotkania indywidualne z klientami, pracę nad CV, badanie motywów powrotu oraz ułatwienie kontaktu z ośrodkami rekrutacyjnymi w Polsce. Z tymi ostatnimi zresztą zamierzamy nawiązać współpracę polegającą na wymianie informacji oraz wzbogaceniu doświadczenia dotyczącego wymogów polskiego rynku pracy. Jestem pewna, że krajowi rekruterzy będą tu cenną bazą danych. Chcemy także pośredniczyć w tym pierwszym kontakcie naszych klientów z polskimi pracodawcami. Ufam, że wielu z szukających zatrudnienia przez PPA może być cennym „nabytkiem” dla pośredników. Warto, by w Polsce rekruterzy wiedzieli, że tu na Wyspach, jest sporo wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników, którzy myślą o kraju i planują do niego powrót – podsumowuje Emilia Ordzieniewicz. □

Tekst i fot.:

Aleksandra Wiśniowska